

Förordning om ändring i förordningen (SKOLFS 1994:24) om kursplaner i kärnämnen för grundläggande vuxenutbildning

1995-02-09

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (SKOLFS 1994:24) om kursplaner i kärnämnen för grundläggande vuxenutbildning *dels* att 1 § skall ha följande lydelse, *dels* att det i förordningen skall införas en ny bilaga, bilaga 5, av följande lydelse.

1 § Följande kursplaner i kärnämnen gäller för grundläggande vuxenutbildning:

svenska, bilaga 1

engelska, bilaga 2

matematik, bilaga 3

samhällskunskap, bilaga 4

svenska som andraspråk, bilaga 5

Denna förordning skall kungöras i Statens skolverks författningssamling (SKOLFS). Förordningen träder i kraft två veckor efter den dag då förordningen enligt uppgift på den utkom från trycket i SKOLFS och skall tillämpas på kurser som startar från och med den 1 januari 1995. Kursplanen i svenska som andraspråk får också tillämpas på kurser som startat före den 1 januari 1995.

På regeringens vägnar

YLVA JOHANSSON

Thomas Janson
(Utbildningsdepartementet)

Bilaga 5

SVENSKA SOM ANDRASPRÅK

Syfte

I ämnet svenska som andraspråk skall elever som har ett annat modersmål än svenska få möjlighet att vidareutveckla sin förmåga att kommunicera muntligt och skriftligt på svenska i vardagsliv, samhällsliv, utbildning och arbetsliv. Kunskaper i svenska är i regel en förutsättning för studier i andra ämnen i det svenska utbildningssystemet. Syftet är att eleverna genom den grundläggande vuxenutbildningen skall uppnå en funktionell behärskning av språket, som så långt möjligt är i nivå med den som eleverna med svenska som modersmål har.

Till utbildningen i svenska som andraspråk i den grundläggande vuxenutbildningen kommer studerande av två kategorier. Dels finns det en grupp som ännu inte kan läsa och skriva eller har mycket begränsad färdighet och som inom grundläggande vuxenutbildning får lära sig alfabetisering och grunderna i läsning och skrivning (på sitt hemspråk eller på svenska) så att de kan nå målen i den första delen av utbildningen. Samtidigt lär de sig svenska som andraspråk i svenskundervisningen för invandrare (sfi). Dels finns det en grupp som har uppnått godkändnivån i svenska för invandrare (sfi) eller på annat sätt inhämtat motsvarande kunskaper i svenska, och går vidare mot målen i den andra delen av utbildningen.

Inlärnigen av ett nytt språk är en långsiktig process som fortsätter även efter det att eleven avslutat sina studier. Undervisningen bör därför syfta till att den studerande får metoder och verktyg för att själv kunna ta ansvar för att vidareutveckla sitt språk.

Strävan

Skolan skall sträva mot att eleverna

- * vill, vågar och kan använda språket som redskap för muntlig och skriftlig kommunikation. tänkande och lärande,
- * utvecklar lust och förmåga att läsa skönlitteratur från olika tider och kulturer samt blir medveten om den betydelse läsning av skönlitteratur har för språkutveckling och kulturförståelse,
- * utvecklar förmåga att samtala, berätta, beskriva, informera och diskutera i varierande situationer och med god behärskning av språkets strukturer och uttal samt utvecklar ett rikt ordförråd,
- * kan uppfatta och tolka nyanser i samtal och olika former av muntlig framställning samt har kännedom om regionala och sociala språkliga skillnader,
- * utvecklar förmåga att uttrycka sig nyanserat i skrift samt använder skrivandet för att lära.
- * kan använda skriftspråkets normer för stavning, meningsbyggnad och bruk av skiljetecken samt lär sig att utveckla en tydlig handstil,
- * lär sig att tolka, reflektera över och kritiskt granska olika typer av texter,
- * får kunskaper om det svenska språket, dess ursprung och historia, dess uppbyggnad och särart och dess ständigt pågående utveckling,
- * använder ordböcker, grammatikor och uppslagsböcker som hjälpmedel samt utnyttjar datorer för skrivande, informationsökning och kommunikation,
- * lär sig analysera och utveckla sitt språk och sitt sätt att lära och därigenom ökar sin förmåga till självständigt lärande och eget ansvarstagande.

Karaktär och struktur

Utbildningen i svenska som andraspråk vänder sig till elever med mycket olika utbildningsbakgrund. Den kultur eleverna kommer från kan vara mer muntlig än skriftspråklig. Analfabeter och lågutbildade har exempelvis andra utbildningsbehov än högutbildade, vilket också avspeglar sig vid utformningen av undervisningen.

Ämnet svenska som andraspråk karaktäriseras av att inläringen av språket sker i det land där språket talas. Den omgivande svenskspråkiga miljön är en mycket viktig resurs i undervisningen. Med hjälp av omgivningens talade och skrivna svenska skall eleverna få möjligheter att utveckla goda inlärningsstrategier så att de fortlöpande kan vidareutveckla sina kunskaper i svenska.

Elevernas egna erfarenheter och jämförelser med ursprungslandets kulturella och samhällsliga förhållanden är en av utgångspunkterna i undervisningen.

Ämnet får sin struktur av att eleven arbetar på tre plan:

- språkets innehåll och betydelse
- språkets form
- språkinläringen

Språkfärdigheten utvecklas när eleven kommunicerar på svenska: lyssnar på något som engagerar, talar, läser kritiskt och uttrycker sig i skrift.

Innehållet är av stor betydelse. Samtidigt arbetar eleven medvetet med språkriktigheten, utvecklar sina kunskaper om språket och vidgar sitt ordförråd. Eleven reflekterar också över sin inläring, planerar och utvärderar den.

Mål som varje elev skall ha uppnått efter den del av undervisningen som syftar till att ge grundläggande läs- och skrivfärdigheter

Varje elev skall

- * kunna och våga använda svenska språket i olika sociala sammanhang,
- * förstå hur skrift förmedlar budskap och förstå språkets uppbyggnad,
- * känna till och kunna tillämpa de vanligaste reglerna för det svenska skriftspråket och de vanligaste reglerna för stavning,
- * kunna skriva enklare meddelanden och brev på svenska,
- * kunna praktiskt använda sina läs- och skrivfärdigheter i vardags- och samhällsliv,
- * kunna läsa enkel berättande text på svenska samt förstå och diskutera innehållet.

Mål som varje elev skall ha uppnått i slutet av den grundläggande vuxenutbildningen

Varje elev skall

- * kunna med tydligt uttal delta aktivt i samtal och diskussioner i vardags-, studie- och yrkessituationer,
- * kunna uttrycka sig väl i sammanhängande tal och skrift inom sitt erfarenhets-, intresse- och yrkesområde och i studier i andra ämnen,
- * förstå sammanhängande tal och skrift, kunna läsa varierat, med olika syften, göra iakttagelser av hur språket anpassas till olika situationer och mottagare samt kunna kommentera innehållet skriftligt och muntligt,
- * ha läst texter av några välkända författare och kunna tillgodogöra sig hela skönlitterära verk,

- * kunna redovisa ett arbete i tal och skrift,
- * känna till det svenska språkets uppbyggnad, ursprung och släktskapsförhållanden,
- * kunna ta ansvar för, planera och utvärdera sina fortsatta studier i svenska,
- * ha viss förmåga att analysera, bearbeta och förbättra sitt språk både självständigt och i samarbete med andra.